

III. JURISPRUDENȚĂ

HOTĂRÂREA CURȚII EUROPENE A DREPTURILOR OMULUI ÎN CAUZA MATEESCU ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI¹

Art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului prevede că „orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale”, de asemenea „nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acesta este prevăzut de lege și constituie, într-o societate democratică, o măsură necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protecția sănătății, a moralei, a drepturilor și a libertăților altora.”

I. Sub aspect procedural vom reține că²:

1. Domnul Mircea Mateescu (reclamantul), a sesizat Curtea la 11 decembrie 2009, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (Convenția).

II. În fapt se va reține că versiunile furnizate de către părțile aflate în conflict judiciar nu au corespuns, astfel:

I. Circumstanțele cauzei

2. Reclamantul s-a născut în 1953 și locuiește în București.

3. Acesta este medic, având o experiență considerabilă; a profesat ca medic generalist timp de peste optsprezece ani. În această calitate, deține în prezent un cabinet particular, cu 2 angajați. De asemenea, este profesor la Facultatea de Medicină din București și este autor al mai multor lucrări de medicină generală.

4. În 2006, reclamantul a absolvit facultatea de drept; un an mai târziu a solicitat înregistrarea ca avocat, după ce a promovat examenul anual de admitere organizat de Baroul București. La 18 decembrie 2007, Baroul București a emis o decizie de validare a rezultatelor examenului și l-a declarat pe reclamant admis în barou.

5. La 14 februarie 2008, Baroul București a decis, de asemenea, să îl înscrie pe reclamant ca avocat stagiar începând din 15 februarie 2008. Având în vedere că efectuarea unui stagiu de 2 ani era o condiție obligatorie pentru obținerea licenței pentru exercitarea profesiei de avocat, reclamantul a semnat un contract de colaborare cu firma de avocatură B.P. La 15 februarie 2008, baroul a aprobat stagiul reclamantului în cadrul firmei.

6. La 13 martie 2008, reclamantul a depus o cerere la Decanul Baroului București pentru a i se permite să efectueze stagiul de 2 ani în conformitate cu art. 17 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, deși deținea în același timp propriul cabinet medical. Reclamantul a considerat că „profesia medicală nu este incompatibilă cu demnitatea profesiei de avocat sau cu regulile de conduită impuse avocaților, în sensul art. 30 din Statutul profesiei de avocat”.

La 20 martie 2008, Baroul București a respins cererea reclamantului în temeiul art. 14 lit. b) și al art. 53 alin. (2) lit. e) din Legea nr. 51/1995. În decizia sa, Baroul a declarat: „*Cererea reclamantului de a exercita simultan profesiile de avocat și de medic este respinsă și, în consecință, reclamantul trebuie să opteze pentru una din cele două profesii.*”

7. La 21 aprilie 2008, reclamantul a contestat decizia respectivă în fața Uniunii Naționale a Barourilor din România. El a contestat motivarea respingerea cererii sale, în care, citându-se art. 14 lit. b), se face referire la incompatibilitatea cu exercitarea profesiei de avocat a oricărei persoane care exercită deja o „ocupați[e] care lezează demnitatea și independența profesiei de avocat sau bunele moravuri”. Reclamantul a susținut că CV-ul său profesional, care includea un doctorat în medicină, o carieră de profesor universitar și calitatea de autor al mai multor cărți de medicină, nu putea, în niciun caz, să lezeze demnitatea profesiei de avocat. În același timp, a subliniat faptul că nu era nici angajat, nici comerciant, astfel cum se interzicea în legislația care reglementează activitățile exercitate de avocați. La 18 iunie 2008, Uniunea Națională a Barourilor din România a confirmat decizia Baroului

¹ Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Mateescu împotriva României, C 1944/10, din 14 ianuarie 2014.

² Pentru simplificarea lecturii au fost numerotate doar aspectele relevante.

București, de această dată în temeiul art. 15 din Legea nr. 51/1995, care enumeră “exhaustiv” profesiile care sunt compatibile cu profesia de avocat (a se vedea “Dreptul intern relevant” de mai jos). Având în vedere că practicarea medicinei nu este specificată în rândul acestor profesii, cererea reclamantului a fost respinsă.

8. Această decizie a fost contestată în fața Curții de Apel București.

În întâmpinare, pârâta a argumentat, în primul rând, că interpretarea coroborată a art. 14 și 15 din lege a condus la concluzia că nicio altă profesie nu putea fi exercitată în paralel cu cea de avocat, cu excepția celor enumerate în mod restrictiv la art. 15; în plus, practicarea a două profesii liberale în același timp nu era nici permisă de lege și nici oportună, având în vedere că fiecare profesie liberală necesită o dedicare totală din partea persoanei care o exercită.

9. La 20 ianuarie 2009, instanța a admis cererea de chemare în judecată, susținând că art. 14 lit. b) nu era aplicabil, în măsura în care „profesia de medic nu aduce atingere independenței profesiei de avocat”. În continuare, instanța a susținut că orice restricție privind exercitarea unei profesii trebuie să fie prevăzută de lege în mod expres și fără echivoc, ceea ce nu este valabil în cazul de față. În plus, Constituția României protejează dreptul la muncă, ce nu poate fi supus niciunei limitări, cu câteva excepții enumerate în mod expres la art. 53, precum motivele de securitate națională, protejarea ordinii, a sănătății și a moralei publice sau protejarea drepturilor și libertăților individuale, niciuna dintre aceste situații nefiind aplicabilă în cazul reclamantului.

În plus, interdicția de a practica profesia de avocat, simultan cu exercitarea profesiei de medic, nu este inclusă în textul art. 14 lit. b) din Legea nr. 51/1995, care face referire doar la profesiile care lezează demnitatea și independența profesiei de avocat sau sunt contra bunelor moravuri.

În continuare, instanța a hotărât că art. 15 din lege nu conține o listă exhaustivă a profesiilor compatibile cu profesia de avocat, în ciuda interpretării de către Uniunea Națională a Barourilor din România a dispoziției în cauză în sensul că, dacă în textul acesteia profesia de medic nu este inclusă în rândul profesiilor compatibile înseamnă că, prin deducție inversă, aceasta nu este compatibilă cu profesia de avocat. Profesiile

incompatibile sunt enumerate exhaustiv la art. 14 și profesia de medic nu este inclusă în acestea.

Afirmația conform căreia exercitarea unei profesii liberale necesită o dedicare totală și, implicit, mult timp din partea persoanei care o practică nu putea fi luată în considerare pentru aprecierea legalității deciziilor adoptate de barourile locale și naționale; faptul că o persoană nu poate să dedice suficient timp pentru cazurile clienților nu are nicio legătură cu independența profesiei de avocat. Astfel, instanța a confirmat dreptul reclamantului de a exercita ambele profesii simultan, anulând deciziile barourilor.

10. Uniunea Națională a Barourilor din România a formulat recurs împotriva acestei hotărâri în fața Înaltei Curți de Casație și Justiție (Înalta Curte). Aceasta a susținut că, deși art. 14 din lege enumeră profesiile care sunt incompatibile cu profesia de avocat în mod generic, oferind exemple, art. 15 reglementează, în mod strict și restrictiv, excepțiile care sunt permise, în rândul cărora nu este menționată profesia de medic. În același timp, exercitarea simultană a ambelor profesii încalcă principiul independenței avocaților. Prin dorința de a exercita ambele profesii, reclamantul nu a făcut decât să își demonstreze mercantilismul extrem, deoarece „acesta minimizează importanța acestor profesii, tratându-le pur și simplu ca pe o sursă de venit”.

11. La 24 iunie 2009, Înalta Curte a admis calea de atac și a respins cererea reclamantului, hotărând că interpretarea coroborată a art. 14 și 15 conducea la concluzia că lista de situații compatibile este exhaustivă și astfel art. 15 face referire la singurele profesii care, prin lege, sunt compatibile cu profesia de avocat. Înalta Curte a subliniat că, deși dispozițiile art. 30 din Statutul profesiei de avocat, invocat de reclamant în apărarea sa, enumeră și alte situații de incompatibilitate și compatibilitate, acestea au un rang inferior unei legi și, prin urmare, nu pot să contrazică dispozițiile legii în cauză.

III. În continuare, Curtea amintește în cuprinsul deciziei dispozițiile legale relevante din dreptul intern. În acest sens se face referire la art. 41 și 53 din Constituției României privind dreptul la muncă și restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți. Totodată, cu privire la Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat sunt invocate art. 12 – privind condițiile necesare pentru a fi membru al

barourilor din România, art. 15 și 16 – cazurile de incompatibilitate și compatibilitate cu exercitarea profesiei de avocat, 18 – stagiul de pregătire, art. 56 și 66 privind atribuțiile Consiliului baroului și Consiliului UNBR; cât și art. 28 și 30 din Statutul profesiei de avocat privind cazurile de incompatibilitate cu exercitarea profesiei de avocat.

IV. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 8 din Convenție, reclamantul s-a plâns că decizia autorităților naționale de a nu-i permite să practice simultan profesiile de avocat și de medic era incorectă și încălca principiile dreptului internațional care garantează dreptul la muncă al persoanelor.

Curtea reamintește că, fiind responsabilă cu încadrarea juridică a faptelor cauzei, nu se consideră legată de încadrarea pe care le-o atribuie părțile. O cerere se caracterizează prin faptele invocate și nu doar prin motivele legale sau argumentele susținute (a se vedea Powell și Rayner împotriva Regatului Unit, 21 februarie 1990, pct. 29, seria A, nr. 172). Prin urmare, în prezenta cauză, Curtea consideră că se impune examinarea capetelor de cerere ale reclamantului în temeiul art. 8 din Convenție.

A. Cu privire la admisibilitate

12. Guvernul a susținut că art. 8 nu este aplicabil, din cauza lipsei unei ingerințe semnificative în viața privată a reclamantului. Acesta a declarat că măsura contestată nu a afectat în mod semnificativ dezvoltarea identității sociale a reclamantului sau posibilitatea acestuia de a-și dezvolta relațiile cu lumea înconjurătoare [a se vedea, a contrario, Bigaeva împotriva Greciei (nr. 26.713/05, pct. 23, 28 mai 2009), și Sidabras și Džiautas împotriva Lituaniei, nr. 55.480/00 și 59.330/00, pct. 48, CEDO 2004-VIII]. În plus, refuzul baroului de a-l înscrie pe reclamant ca avocat a avut loc la scurt timp după examenul de admitere, iar reclamantul avea libertatea de a alege între două profesii liberale diferite; așadar, măsura în cauză nu îi interzicea, în niciun caz, să devină avocat.

13. Reclamantul a contestat aceste argumente.

14. Curtea reamintește că art. 8 din Convenție „protejează dreptul la dezvoltarea personală și dreptul de a stabili și dezvolta relații cu alte persoane și cu lumea înconjurătoare” (a se vedea Pretty împotriva Regatului Unit, nr. 2.346/02, pct. 61, CEDO 2002-III) și că noțiunea de „viață privată” nu exclude, în principiu, activitățile de natură profesională sau comercială (a se vedea C. împotriva Belgiei, 7 august 1996, pct. 25, Culegere de hotărâri și decizii 1996-III). În

definitiv, majoritatea oamenilor au ocazii semnificative de a-și dezvolta relațiile cu lumea înconjurătoare în timpul vieții lor profesionale (a se vedea Niemietz împotriva Germaniei, 16 decembrie 1992, pct. 29, seria A nr. 251-B).

În continuare, Curtea a susținut că restricțiile privind înregistrarea ca membru al anumitor profesii (de exemplu, avocat sau notar), care ar putea afecta într-o anumită măsură posibilitatea reclamantului de a-și dezvolta relațiile cu lumea înconjurătoare, intră sub incidența vieții sale private (a se vedea Campagnano împotriva Italiei, nr. 77.955/01, pct. 54, CEDO 2006-IV). În cauza mai recentă Bigaeva împotriva Greciei, citată anterior, Curtea a hotărât că art. 8 poate, de asemenea, să includă încadrarea în muncă, inclusiv dreptul de a avea acces la o profesie, și anume aceea de avocat (pct. 24).

15. În prezenta cauză, Curtea subliniază că decizia autorităților naționale de a condiționa dreptul reclamantului de a exercita profesia de avocat de renunțarea acestuia la cariera de medic a avut loc într-un moment din viața sa profesională când acesta se aștepta să aibă posibilitatea de a utiliza în mod corespunzător competențele juridice obținute prin eforturi academice considerabile și după ce a fost admis în barou.

Având în vedere elementele menționate, Curtea consideră că măsura contestată a prejudiciat șansele reclamantului de a exercita profesia de avocat și, astfel, a avut repercusiuni deosebite asupra exercitării de către acesta a dreptului la respectarea vieții sale private (a se vedea, din nou, Bigaeva, citată anterior, pct. 25), ceea ce implică aplicabilitatea art. 8 din Convenție.

16. Curtea observă că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 lit. a) din Convenție. De asemenea, Curtea subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

17. Reclamantul a susținut că întreg procesul decizional referitor la cererea sa de a exercita profesia de avocat simultan cu profesia de medic nu avea niciun temei juridic pertinent. În plus, măsura contestată nu servea unui interes public și, în orice caz, nu era nici necesară într-o societate democratică, nici proporțională.

În continuare, acesta a pretins că dispozițiile legale referitoare la situația lui nu susțineau

decizia Înaltei Curți de a refuza înscrierea sa ca avocat. În același timp, reclamantul considera că, în măsura în care legea sănătății nu făcea referire la nicio incompatibilitate între profesiile de medic și de avocat, în mod simetric, nici legea profesiei de avocat nu putea fi interpretată ca incluzând o astfel de incompatibilitate.

Nu a fost prezentat niciun argument pentru a dovedi că, în cazul în care acesta ar exercita simultan ambele profesii, demnitatea și independența vreuneia din ele ar fi afectată în vreun fel. Dimpotrivă, acesta a susținut că expertiza lui în calitate de medic ar completa în mod eficient cariera sa de avocat specializat în cazuri de malpraxis. În continuare, acesta a prezentat un document emis de Casa Națională de Asigurări de Sănătate, care atestă faptul că un medic nu este angajat al casei, contractul încheiat între casă și cabinetul medical fiind unul de furnizare de asistență medicală.

18. Guvernul a argumentat că, în măsura în care impunerea unor condiții privind accesul în barou putea fi considerată drept o ingerință, ingerința în cauză se întemeia pe dispozițiile art. 14 și 15 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat și avea ca scop protejarea drepturilor altora, și anume ale cetățenilor, asigurând independența avocatului. A susținut că medicii generaliști, precum reclamantul, aveau obligația de a lucra în temeiul unor contracte cu Casa Națională de Asigurări de Sănătate, ceea ce putea ridica probleme privind independența față de influența statului.

În continuare, Guvernul a susținut că interpretarea de către Înalta Curte a textelor relevante era previzibilă și rezonabilă, în conformitate cu principiul *exceptio strictissimae interpretationis* est.

Guvernul a subliniat că legislația corespunzătoare din anumite țări excludea, în general, exercitarea simultană a unei profesii diferite de cea de avocat.

19. În cele din urmă, Guvernul a pretins că ingerința contestată era conformă cu legea și previzibilă, fiind inerentă sistemului de reglementare a profesiei de avocat, și avea ca scop protejarea intereselor altora; în acest context, reglementarea profesiilor liberale era un aspect care putea fi abordat cel mai bine de instanțele interne și autoritățile relevante, și anume barourile locale și naționale.

C. Motivarea Curții

20. Curtea reiterează, în primul rând, că obiectul art. 8 este în principal acela de a proteja persoanele particulare împotriva ingerinței arbitrare a autorităților publice, obligând statul să se abțină de la asemenea ingerințe. Într-un astfel de context, trebuie să se țină seama de justul echilibrul care trebuie păstrat între interesul general și interesele persoanei în cauză. Marja de apreciere a statului este mai amplă în cazul în care se impune păstrarea unui echilibru just între interese private și publice concurente sau între diverse drepturi prevăzute de Convenție [a se vedea, între multe alte hotărâri, Evans împotriva Regatului Unit (MC), nr. 6.339/05, pct. 77, CEDO 2007-I].

21. În prezenta cauză, reclamantul a pretins că intenționa să își folosească experiența profesională considerabilă pe care a acumulat-o în calitate de medic și în alt domeniu, și anume furnizarea de consiliere juridică în cazuri de malpraxis medical. În acest scop, a absolvit facultatea de drept în 2006; un an mai târziu a promovat examenul de admitere organizat pentru viitorii avocați; ulterior, a fost admis în barou și contractul său de colaborare a fost acceptat (a se vedea supra, pct. 8 și 9); cu toate acestea, având în vedere faptul că nu a renunțat la practicarea medicinei, Baroul a refuzat să îi permită exercitarea profesiei de avocat, considerând că cele două profesii sunt incompatibile. Acest punct de vedere a fost confirmat de Uniunea Națională a Barourilor din România, anulată de Curtea de Apel București și confirmată din nou de Înalta Curte de Casație și Justiție.

Având în vedere elementele menționate anterior, Curtea consideră că decizia autorităților de a condiționa exercitarea de către reclamant a profesiei de avocat de cariera medicală a acestuia, deși fusese deja acceptat în barou după ce promovase examenul de admitere, constituie o ingerință în exercitarea dreptului acestuia la respectarea vieții sale private.

22. O astfel de ingerință încalcă art. 8 din Convenție dacă nu poate fi justificată, în temeiul art. 8 § 2, ca fiind „prevăzută de lege”, urmărind unul sau mai multe dintre scopurile legitime enumerate în dispoziția respectivă, și ca fiind “necesară într-o societate democratică” pentru îndeplinirea scopului sau scopurilor respective.

23. Expresia „prevăzută de lege” impune, în primul rând, ca măsura contestată să fie întemeiată pe dreptul intern. În al doilea rând, aceasta face

referire la calitatea legii în cauză, impunând ca aceasta să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să fie accesibilă persoanei în cauză, care trebuie, în plus, să fie capabilă să prevadă, într-o măsură care să fie rezonabilă în circumstanțele respective, consecințele pe care le poate avea o anumită acțiune [a se vedea, între alte hotărâri, The Sunday Times împotriva Regatului Unit (nr. 1), 26 aprilie 1979, pct. 49, seria A. nr. 30, și Michaud împotriva Franței, nr. 12.323/11, pct. 94-96 CEDO 2012]. Gradul de precizie care se impune legislației interne – care nu poate, în niciun caz, să prevadă orice situație – depinde în mare măsură de conținutul instrumentului în cauză, domeniul pe care este destinată să îl reglementeze, precum și numărul și statutul persoanelor cărora li se adresează (a se vedea Vogt împotriva Germaniei, 26 septembrie 1995, pct. 48, seria A, nr. 323).

24. În prezenta cauză, Curtea subliniază că măsura contestată era întemeiată pe art. 14 și 15 din legea pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat. Prin urmare, ingerința era întemeiată pe dreptul intern. Curtea nu are niciun motiv să se îndoiască de faptul că textele în cauză erau accesibile. Prin urmare, rămâne să se stabilească dacă aplicarea dispozițiilor în cauză era previzibilă.

25. Curtea subliniază, în primul rând, că niciun text nu face referire în mod expres la profesia de medic.

În vreme ce art. 15 stabilește cazurile de compatibilitate cu o oarecare precizie, art. 14 definește cazurile de incompatibilitate în termeni mai generali, făcând referire la „ocupațiile care lezează demnitatea și independența profesiei de avocat sau bunele moravuri”. Acest articol nu face deloc referire la practicarea medicinei ca fiind inclusă în aceste ocupații și nici nu oferă vreo precizare în acest sens; în plus, instanța română nu a stabilit în mod rezonabil motivul pentru care demnitatea și independența profesiei de avocat ar fi afectate de exercitarea profesiei de medic.

În continuare, Curtea observă că opiniile autorităților interne cu privire la care dintre texte era relevant și la implicațiile sale asupra cererii reclamantului erau divergente; în fapt, instanțele au aplicat aceleași texte juridice într-o manieră diferită, ajungând la concluzii total opuse.

Curtea consideră că, în astfel de circumstanțe, este puțin probabil ca reclamantul să fi putut să prevadă în mod rezonabil că – în ciuda faptului că a fost acceptat în barou, a fost înscris ca avocat stagiar și că legea care reglementa profesia de

avocat nu menționa în mod explicit faptul că practicarea medicinei era incompatibilă cu profesia de avocat și, ghidându-se după principiul conform căruia este permis tot ceea ce nu este interzis – în cele din urmă, nu i se va permite să exercite simultan profesiile de medic și de avocat.

26. În consecință, textul dispozițiilor legale care reglementează practicarea profesiei de avocat nu este suficient de previzibil pentru a-i permite reclamantului – deși, având în vedere că aspira la profesia de avocat, acesta era informat și cunoștea foarte bine legea – să își dea seama că exercitarea simultană a unei alte profesii, neenumerată în rândul celor excluse de lege, implica refuzarea dreptului acestuia de a exercita profesia de avocat (a se vedea, de exemplu, N.F. împotriva Italiei, nr. 37.119/97, pct. 31, CEDO 2001-IX; Sorvisto împotriva Finlandei, nr. 19.348/04, pct. 119, 13 ianuarie 2009; și Ternovszky împotriva Ungariei, nr. 67.545/09, pct. 26, 14 decembrie 2010).

27 În această situație, Curtea concluzionează că nu a fost îndeplinită condiția de previzibilitate și că, în consecință, ingerința nu era prevăzută de lege.

Prin urmare, a fost încălcat art. 8 din Convenție.

II. Cu privire la alte pretinse încălcări ale Convenției

28. În ultimul rând, reclamantul s-a plâns, în temeiul art. 14 din Convenție și al art. 1 din Protocolul nr. 12, de faptul că interpretarea Înaltei Curți a probelor și a legislației aplicabile a fost discriminatorie.

29. După examinarea acestor capete de cerere, Curtea consideră că, în lumina tuturor elementelor de care dispune și în măsura în care este competentă să se pronunțe cu privire la aspectele invocate, acestea nu indică nicio aparentă încălcare a drepturilor și libertăților stabilite în Convenție sau în protocoalele sale.

Rezultă că aceste capete de cerere sunt în mod vădit nefondate și trebuie respinse în temeiul art. 35 § 3 lit. (a) și § 4 din Convenție.

V. Cu privire la aplicarea art. 41 din Convenție

A. Prejudiciu

30. Reclamantul a solicitat 14.655 de euro (EUR) cu titlu de prejudiciu material. Acesta a susținut că, din 2007, atunci când a fost adoptată măsura contestată, a fost împiedicat să câștige venituri din profesia de avocat. Făcând trimitere la salariul minim brut pe țară pentru persoanele cu studii superioare

din anul 2007 până în prezent, reclamantul a considerat că avea dreptul la suma solicitată.

Bazându-se pe faptul că interdicția care i s-a impus i-a afectat atât viața profesională, cât și viața personală și l-a supus unei umilințe considerabile, reclamantul a solicitat un 1 EUR cu titlu de prejudiciu moral.

31. Guvernul a contestat suma solicitată cu titlu de prejudiciu material, considerând-o foarte speculativă. A argumentat că, în temeiul legii, avocații aveau dreptul la un anumit venit garantat doar pe durata stagiului, și anume în primii 2 ani de practică; venitul câștigat ulterior stagiului depinde exclusiv de capacitatea avocatului de valorificare a competențelor sale profesionale. În plus, potențialul venit al reclamantului din practicarea profesiei de avocat ar fi fost câștigat în defavoarea venitului obținut din exercitarea profesiei sale de medic.

În continuare, acesta a susținut că, în prezenta cauză, constatarea existenței unei încălcări ar trebui să fie o reparație suficientă.

32. Curtea reiterează faptul că trebuie să existe o legătură clară de cauzalitate între prejudiciul pretins de reclamant și încălcarea Convenției constatată. În continuare, aceasta subliniază că beneficiile nerealizate menționate de reclamant ca temei pentru suma solicitată cu titlu de prejudiciu material se referă la venitul care putea fi obținut din practicarea profesiei de avocat în detrimentul câștigurilor obținute din exercitarea profesiei de medic și, prin urmare, au un caracter speculativ [a se vedea *mutatis mutandis*, Thlimmenos împotriva Greciei (MC), nr. 34.369/97, pct. 67, CEDO 2000-IV]. Prin urmare, Curtea nu acordă reclamantului nicio despăgubire cu titlu de prejudiciu material.

Având în vedere natura încălcării constatate, Curtea consideră că aceasta i-a cauzat în mod cert reclamantului o frustrare care nu poate fi compensată prin simpla constatare a unei încălcări. Ținând seama de principiul *ne ultra petita*, Curtea acordă reclamantului suma de 1 EUR cu titlu de prejudiciu moral.

B. Cheltuieli de judecată

33. De asemenea, reclamantul a solicitat suma de 6.210 EUR pentru cheltuielile de judecată efectuate în fața Curții și a prezentat o listă detaliată a acestor cheltuieli.

34. Guvernul a susținut că suma solicitată era cu mult exagerată și nejustificată de complexitatea cauzei.

35. Conform jurisprudenței Curții, un reclamant are dreptul la rambursarea cheltuielilor de judecată numai în măsura în care se stabilește caracterul real, necesar și rezonabil al acestora (a se vedea, între multe alte hotărâri, Campagnano împotriva Italiei, nr. 77.955/01, pct. 84, CEDO 2006-IV). În prezenta cauză, ținând seama de documentele de care dispune și de criteriile menționate mai sus, Curtea consideră că este rezonabil să acorde suma de 2.000 EUR pentru toate cheltuielile efectuate pentru procedura în fața Curții.

C. Dobânzi moratorii

36. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal, practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu 3 puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

În unanimitate,

C U R T E A:

1. declară admisibil capătul de cerere privind dreptul reclamantului la exercitarea profesiei de avocat și celelalte capete de cerere inadmisibile;

2. hotărăște că a fost încălcat art. 8 din Convenție;

3. hotărăște:

a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de 3 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, următoarele sume, care trebuie convertite în moneda națională a statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății:

(i) 1 EUR (un euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, pentru prejudiciul moral;

(ii) 2.000 EUR (două mii de euro), plus orice sumă ce poate fi datorată de reclamant cu titlu de impozit, pentru cheltuielile de judecată;

b) că, de la expirarea termenului de 3 luni menționat anterior și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu 3 puncte procentuale;

4. respinge cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba engleză, apoi comunicată în scris la 14 ianuarie 2014, în temeiul art. 77 § 2 și § 3 din Regulamentul Curții.